

اهمیت پژوهش در موزه‌ها

دکتر علی سوزنچی^۱

امروزه موزه‌ها دیگر مکانی صرف برای نمایش آثار و یا انباری برای نگهداری دستاورد های مادی و معنوی بشر نمی باشند و در کنار وظایفی چون جمع آوری، نگهداری و نمایش باید به دنبال اهداف پژوهشی و آموزشی هم باشند. شناخت میراث مادی و معنوی جوامع انسانی برای تداوم فرهنگ آنها ارزشمند است و موزه‌ها نقش مهم و اساسی در حفظ تداوم فرهنگی و مشخص کردن ارزش‌ها در جوامع انسانی دارند. بنابراین موزه‌ها صرفاً مجموعه آثاری در دل خود نهفته ندارند بلکه به انتقال مفاهیم و پیام‌های زندگی بشری از نسلی به نسلی دیگر مشغولند. به این ترتیب موزه‌ها با دارا بودن آثار ارزشمند هنری و تاریخی به عنوان یکی از منابع مهم پژوهش در تاریخ و فرهنگ ایران زمین محسوب می‌شوند و اگر بخواهیم در این حوزه تحقیق نماییم چاره‌ای جز توجه و مراجعه به موزه‌ها نداریم؛ زیرا در آنجا گنجینه‌های ارزشمندی برای پژوهش وجود دارد و در حقیقت آنجا مرجع اصلی به دست آوردن اطلاعات در حوزه تاریخ، فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی و ایرانی است.

بنابراین با توجه به اهمیت پژوهشی آثار موجود در موزه‌ها، به تبع آن باید از نیروی انسانی متخصص در رشته موزه‌داری استفاده نماییم و به این طریق باعث رشد کیفی موزه‌ها گردیم. امروزه شرایط به گونه‌ای است که نباید از نیروی انسانی فعال در موزه تنها انتظار انجام فعالیت‌های یدی و روزمره را داشته باشیم بلکه باید تلاش کنیم تا این نیروها را به عنوان افراد پژوهشگر در حوزه موزه تربیت نماییم تا بتوانیم سطح کیفی موزه‌ها را ارتقاء بخشیده و باعث تحرک و پویایی پژوهش کیفی در این مکان با اهمیت باشیم. از آنجا که امروزه همه واقفند که بدون پژوهش دستیابی به هیچ یک از اهداف در بحث موزه‌ها میسر نمی‌شود، بنابراین باید به پژوهش در موزه‌ها بها داد تا به اهداف بزرگ خود در زمینه میراث فرهنگی دست یابند.

در همین راستا مجموعه مدیریتی موزه‌های آستان قدس رضوی در نظر دارد در راستای فعالیت‌های پربار گذشته خود، با فراهم کردن امکانات پژوهشی و ارائه فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی در تقویت جنبه معنوی و فرهنگی آثار هنری گام مؤثری بردارد و همگام با دیگر سازمان‌های فرهنگی در حفظ و صیانت این آثار کوشش نماید. این آثار که بخش وسیعی از اشیاء خزانه و موزه را تشکیل می‌دهند شامل تابلوهای نقاشی، انواع سکه، آثار فلزی، منسوجات، فرش، آثار سفالی، تمبر،

^۱ معاون امور موزه‌های سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، alisuzanchi@gmail.com

ابزار و آلات نجوم و تزئینات معماری می‌باشند که از طریق وقف، اهدا و خرید گردآمده و مجموعه بسیار منحصر به فردی را بوجود آورده‌اند.

مجموعه اهداف و وظایف پژوهش در موزه‌های آستان قدس رضوی بسیار گسترده و همه جانبه می‌باشد که به اختصار عبارت هستند از:

*تحقیق و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی در زمینه آثار موجود در موزه و خزانه آستان قدس رضوی؛

*تدوین قوانین و دستورالعمل‌های ثبت و مستندسازی آثار؛

*ثبت و مستندسازی آثار در قالب شناسنامه اشیاء، تهیه پرونده علمی، فیلم، عکس؛

*ارائه نتایج پژوهش به صورت بروشورهای موضوعی و تخصصی، مقالات تخصصی و کاتالوگ‌های مصور نفیس، و نهایتاً کتاب‌های علمی و فنی؛

*طبقه‌بندی و کلاسه‌بندی نظام‌مند (سیستماتیک) اشیاء و آثار موزه و خزانه بر اساس ضوابط و استانداردهای علمی؛

*تعامل و ارتباط با مراکز علمی و پژوهشی و موزه‌های معتبر جهت کسب تجربه و دانش و یا ارتقاء دانش و مهارت پرسنل و کارکنان متخصص موزه؛

*ارائه خدمات مشاوره ای علمی و پژوهشی به ادارات و محققان (خواه در درون سازمان و خواه در بیرون سازمان)؛

*ایجاد بانک اطلاعات و پایگاه داده‌ها به منظور استفاده محققان و پژوهشگران تخصصی؛

*پی ریزی بنیان نهادهای تخصصی علمی مانند کتابخانه تخصصی، موزه‌های تخصصی، خزانه تخصصی. برگزاری جلسات و کلاسهای آموزشی درون سازمان جهت ارتقاء دانش پرسنل موزه و ارائه نتایج پژوهش‌های انجام شده به آنان (با همکاری کارشناس آموزش سازمان)؛

*برگزاری همایشهای تخصصی به منظور ارتقاء علمی موزه آستان قدس و تبدیل آن به یک مرکز علمی و آموزشی برای استفاده مقاطع مختلف تحصیلی

امید آنکه بتوانیم با تکیه بر پژوهش در تمام زمینه های علم موزه داری، علاوه بر حفاظت از فرهنگ و تمدن ایرانی و اسلامی خود به احیای هویت این مزر و بوم، همت گماشته و آستان قدس رضوی نیز به عنوان قلب تپنده معنویت و روحانیت در ایران اسلامی آثار گرانسنگ خود را در موزه ها در معرض دید علاقمندان به بهترین شکل ممکن قرار دهد.

دوره ۶ شماره ۲۴ و ۲۵
پاییز و زمستان ۱۳۹۳

نشریه الکترونیکی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی

و من الله التوفیق

